

APLIKOVANÁ EKONÓMIA – Úvod do problematiky

Prednáška 1

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE

Faktory ovplyvňujúce podnikateľské prostredie:

1. Politicko-legislatívne
2. Ekonomické
3. Sociálno-kultúrne
4. Technologické

Politicko-legislatívne faktory

- Činnosť vlády, politické udalosti doma a vo svete
  - Regulácia zahraničného obchodu
  - Politická stabilita
- Legislatíva
  - Antimonopolné zákony
  - Ochrana spotrebiteľa
  - Pracovné právo

Ekonomické faktory

- Miestne → národné → medzinárodné,
- Súčasné → budúce,
- zvyšujúce sa náklady na suroviny → vstup nového konkurenta na trh,
- budúci rozpočet → stabilita/nestabilita medzinárodných výmenných kurz,

Ekonomické faktory

- Ekonomické prostredie, v ktorom firma pôsobí:
  - Mikroekonomické
  - Makroekonomické

Sociálno-kultúrne faktory

- Sociálne postoje a hodnoty
  - Pracovné podmienky
  - Demografický vývoj populácie
  - Úroveň vzdelania
  - Ochrana životného prostredia a pod.

Technologické faktory

- Realizácia automatických foriem produkcie (roboty, počítačom kontrolovaná produkcia)
- Využívanie IKT zamestnancami → formy flexibilného zamestnávania

PEST (PESTEL) analýza

- PEST (Political, Economical, Social, Technological)
  - Analýza skúmajúca vplyv politických, ekonomických, sociálno-kultúrnych a technologických faktorov na firmu.
- PESTEL (Political, Economical, Social, Technological, Legal, Environmental)
  - Rozšírená PEST analýza
  - kde je potrebné dôkladnejšie preskúmať environmentálne a legislatívne faktory a ich účinnosť.

ŠTRUKTÚRA ODVETVÍ

Odvetvie

- skupina firiem vyrábajúcich konkrétny produkt alebo službu

ŠTRUKTÚRA ODVETVÍ

- Sektorová štruktúra NH
  - Primárna produkcia
  - Sekundárna produkcia
  - Terciárna produkcia

ŠTRUKTÚRA ODVETVÍ

- Výrobné odvetvia
- Nevýrobné odvetvia

Štruktúra výrobných odvetví

- Priemysel
- Stavebníctvo
- Poľnohospodárstvo
- Hutníctvo
- Lesné hospodárstvo
- Nákladná doprava
- Nákup
- Ostatné výrobné činnosti

Štruktúra nevýrobných odvetví

- Školstvo
- Zdravotníctvo a sociálne zabezpečenie
- Kultúra
- Veda a výskum
- Súdnicтво
- Obrana
- Osobná doprava
- Bytové hospodárstvo
- Poisťovníctvo a peňažníctvo
- Spoločenské organizácie
- Ostatné nevýrobné služby

Dôvody klasifikácie firiem v odvetví

- Možnosť presnejšie analyzovať rôzne trendy vývoja v ekonomike.
- Identifikácia oblastí ekonomiky vyžadujúcich riešenie špecifických problémov (odborná príprava, doprava)
- Predvídanie správania firiem, ktoré sú v priamom konkurenčnom vzťahu.

Štatistická klasifikácia ekonomických činností v Európskom spoločenstve (**NACE** - Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

- Štandardizovaný klasifikačný systém priemyslu
- Platný pre všetky krajiny EÚ

Štatistická klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev. 2

- V SR platná od 2008 -
- Zahŕňa všetky pracovné činnosti vykonávané ekonomickými subjektami
- **Použitie:**
  - na kategorizáciu údajov, ktoré súvisia s ekonomickým subjektom ako štatistickou jednotkou,
  - Príprava štatistík – výstupy, vstupy do výrobného procesu, tvorba kapitálu a finančné transakcie ekonomických subjektov.

https://www.financnasprava.sk/img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Podnikatelia/Clo_obchodny_tovar/EORI/Statisticka_KlasifikaciaEkonomickychCinnosti.pdf

VPLYV MAKROEKONOMICKÉHO PROSTREDIA NA PODNIKANIE

- Výkonnosť ekonomiky, inflácia, nezamestnanosť
- Ekonomické cykly
- Vzťah medzi agregátnym dopytom a agregátnou ponukou
  - Politika na strane AD
  - Politika na strane AS

VPLYV MIKROEKONOMICKÉHO PROSTREDIA NA PODNIKANIE

V každej spoločnosti sa rozhoduje o tom:

- Aké tovary a služby sa budú produkovat' a v akom množstve vzhľadom na to, že nie je dostatok zdrojov na to, aby mohli vzniknúť všetky veci, ktoré si ľudia želajú?
- Ako budú všetky tovary a služby vyprodukované vzhľadom na to, že obvykle existuje viac ako jeden spôsob výroby vecí? Aké zdroje budú pri výrobe použité a v akom množstve?
- Pre koho sa budú tovary a služby vyrábať? Inak povedané, ako sa bude rozdeľovať národný dôchodok?

Výber a náklady príležitosti

- Výroba alebo spotreba jednej veci znamená obetovanie iných alternatív.
- Náklady príležitosti (alternatívne náklady)
  - náklady na akúkoľvek činnosť merané z hľadiska najlepšej alternatívy, ktorej sme sa vzdali.

Racionálny výber

- Možnosti, ktoré zahŕňajú zváženie prínosu akejkoľvek činnosti oproti jej nákladom príležitosti.

Hraničné náklady a prínosy

- **Hraničné (marginálne) náklady**
  - dodatočné náklady na vykonanie trochu väčšieho počtu aktivít (napr. o jednu jednotku)
- **Hraničný (marginálny) prínos**
  - Dodatočné prínosy plynúce z vykonania trochu väčšieho počtu aktivít